

Slovník základních odborných pojmů

PÉČE O KLIENTA S DEMENCÍ V PROSTŘEDÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

DEMENCE

Ize charakterizovat jako duševní onemocnění, při nichž v důsledku chorobného procesu dochází ke snížení paměti, intelektu a jiných tzv. kognitivních (poznávacích) funkcí od jejich původní úrovně a k druhotnému úpadku všech dalších psychických funkcí.

NEURODEGENERATIVNÍ ONEMOCNĚNÍ

Jde o stavy, při kterých dochází k úbytku specifických skupin neuronů. Klinickým projevem neurodegenerativních nemocí jsou nejčastěji demence.

DRUHY DEMENCÍ

Alzheimerova demence

(lidově Alzheimer) je psychické neurodegenerativní onemocnění mozku, při kterém ubývají mozkové buňky a ztrácí se tak jejich funkce. V důsledku toho dochází k poruchám paměti, zmatenosti, změnám chování, dezorientaci časem i místem, poruchám chůze i řeči

Demence s Lewyho tělísky

(Diffuse Lewy Body Disease, DLBD) je demence neurodegenerativního původu. Má specifickou patologii, dochází k degeneraci neuronálního proteinu alfa-synukleinu – podobně jako u Parkinsonovy choroby, ale zde jsou postiženy různou měrou i korové neurony.

Huntingtonova choroba

Jedná se o neurodegenerativní (postupné poškození nervové tkáně) genetické onemocnění s autozomálně dominantním přenosem z rodičů na děti. To znamená, pokud jeden rodič trpí touto chorobou je 50% riziko, že onemocní dříve či později i jeho dítě.

Vaskulární demence

Příčinou jsou poruchy cévního oběhu v mozku, které mohou vést k menším nebo i větším mozkovým infarktům – neboli cévním mozkovým příhodám. Výsledkem je odumírání mozkové tkáně v důsledku nedostatečného zásobení kyslíkem a živinami a rozvoj demence.

Cévní mozková příhoda

Cévní mozková příhoda (CMP, mozková mrtvice nebo mozkový infarkt) je náhle se rozvíjející postižení určitého okrsku mozkové tkáně vzniklé poruchou jejího prokrvení.

Demence u frontotemporální lobární degenerace

(FTLD) neboli frontotemporální demence. Příčinou této demence je degenerace čelního nebo spánkového laloku. Typickými příznaky jsou změna charakteru a porucha zpracování emocí. V některých případech se může začít rozvíjet pomalu postupující ztráta řeči (afázie).

Parkinsonova nemoc

Z medicínského hlediska vzniká Parkinsonova choroba na základě nadměrného odumírání mozkových buněk, které za normálních okolností tvoří látku zvanou dopamin. Tato látka je stěžejní pro přenos informací mezi neurony.

Slovník základních odborných pojmů

PÉČE O KLIENTA S DEMENCÍ V PROSTŘEDÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Česká Alzheimerovská společnost

zkratka (ČALS) vznikla v roce 1997. Cílem ČALS nadále je pomáhat lidem s demencí a těm, kteří o ně pečují. ČALS je členem Alzheimer Europe a Alzheimer's Disease International. Sídlo: Šimůnkova 1600, Praha 8, 182 00; Webové stránky: www.alzheimer.cz

Aktivizace

smysluplná činnost, která člověka uvádí "do chodu" a příjemně vyplní volný čas. Aktivizace nesmí být nucením do aktivity, cílem není podat výkon.

Kognitivní trénink

Kognitivní (= poznávací) funkce mozku, jedná se o trénování paměti a dalších mozkových funkcí. Mezi kognitivní neboli poznávací funkce patří: krátkodobá a dlouhodobá paměť, pozornost a koncentrace, rychlost myšlení a porozumění informacím, funkce a porozumění řeči (řeč, psaní, kreslení), funkce (plánování, organizování, řešení problémů), prostorová orientace a vnímání.

TERAPIE

Bazální stimulace

Cílem bazální stimulace je vzájemný kontakt, aktivace smyslů, lepší vnímání vlastního těla, snazší vnímání druhých lidí a okolního světa. Zlepšuje náladu, vnímání a prožívání, působí preventivně proti bolesti, depresi, úzkosti a neklidu. Autorem konceptu bazální stimulace je německý profesor Dr. Andreas Fröhlich. Různé druhy stimulací - somatické neboli tělesné podněty - doteky, správné polohování, příjemné koupele a masáže, aktivizace prostřednictvím poslechu oblíbených melodií a písní, a další.

Arteterapie

terapie pomocí výtvarných aktivit

Fyzioterapie

pohybová terapie a kondiční cvičení

Canisterapie

podpůrná metoda rehabilitační péče, jde o léčebný kontakt psa s člověkem

Ergoterapie

pracovní terapie, zahrnuje i běžné denní činnosti jako je mytí rukou, čištění zubů, příprava jídla, chůze, nakupování, vaření, pečení, psaní, věšení či skládání prádla a další činnosti

Reminiscenční terapie

reminiscence je z latinského „reminiscere“ a česky znamená vzpomenout si. Reminiscenční terapie cíleně pracuje se vzpomínkami, které dokáží člověka povzbudit, poukázat na jeho hodnotu a upevňují dobré vztahy.

DRUHY A FORMY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Podrobný přehled druhů a forem sociálních služeb a popis jejich základních činností poskytuje Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, §32-70 v patném znění.

Poznámka vzdělavatele: Uvádíme pouze stručný přehled základních pojmů, které souvisí s obsahovou stránkou vzdělávacího kurzu. Více informací a odborných definic získá zájemce o tuto oblast studiem odborné literatury a publikací.

Tento materiál je výstupem práce: kurz péče o klienta s demencí v prostředí sociálních služeb, č. akreditace A 2023/0054-SP/PC/VP/PP. Materiál (text) nesmí být bez předchozího písemného souhlasu vzdělavatele/ autora jakoukoliv formou (písemně, elektronicky) reprodukován.